

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2015.G.33, 22 september 2015

Toestand eileg smalle graanvlieg najaar 2015

D. Wittouck¹ en M. De Proft²

Tijdens de voorlaatste week van augustus werden er in regio's welke een risico bieden voor aantasting door de smalle graanvlieg in granen, bodemstalen genomen in percelen suikerbieten (referentie dekgewas die het gunstigst is voor de eileg) om de eileg van de smalle graanvlieg na te gaan. Vervolgens werden de eitellingen uitgevoerd door het CRA-W, Unité Protection des Plantes et Ecotoxicologie te Gembloux.

Op basis van de eileg op referentievelden in deze regio's, wordt bepaald of er al of niet een risico bestaat in deze regio's voor het optreden van schade veroorzaakt door de smalle graanvlieg in granen. Er dient benadrukt te worden dat het geheel van staalnames toelaat een **inschatting** te maken **van het niveau van eileg op regio-schaal**. Elk individueel resultaat heeft evenwel weinig waarde.

Niet enkel **tarwe**, doch ook **gerst (zomergerst)**, **triticale** en **spelt** kunnen aangetast worden door de smalle graanvlieg.

➤ **Situatie kustpolder**

In de kustpolder werden er door het LCG in de voorlaatste week van augustus jl. bodemstalen genomen in 26 percelen met voorvrucht suikerbieten (niet geoogst).

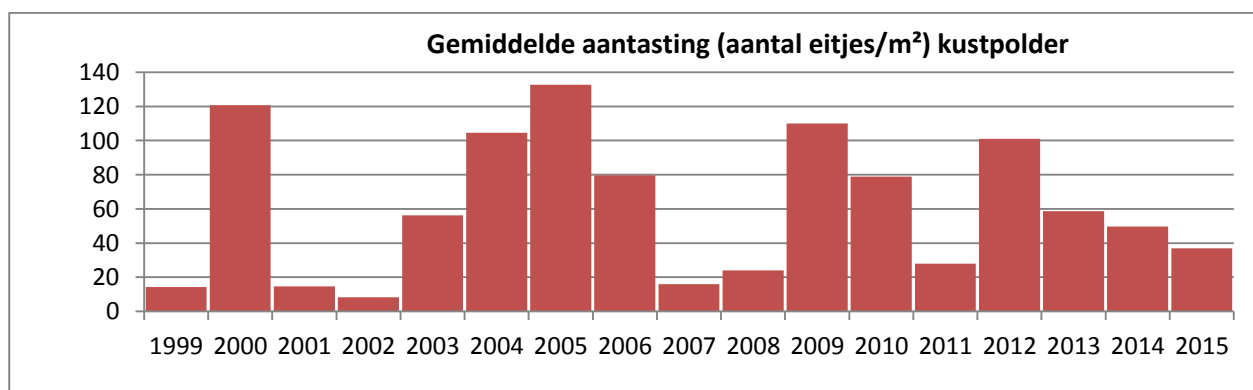
De gemiddelde eileg bedraagt dit najaar in de kustpolder 37 eitjes/m² (tegenover 50 eitjes in 2014, 59 eitjes in 2013 en 101 eitjes in 2012).

De eileg varieert, naar gelang het perceel van 0 tot maximaal 170 eitjes per m² (tegenover 0 tot 270 eitjes in 2014, 0 tot 240 eitjes in 2013 en 0 tot 350 eitjes in 2012).

Dichtheden vanaf 200 eitjes/m² houden een risico in en kunnen belangrijke economische schade veroorzaken. Indien de winter bevorderlijk is voor de smalle graanvlieg (koude en droge winter die de bodem tot in de diepte open maakt) houden dichtheden vanaf 200 eitjes/m² een risico in.

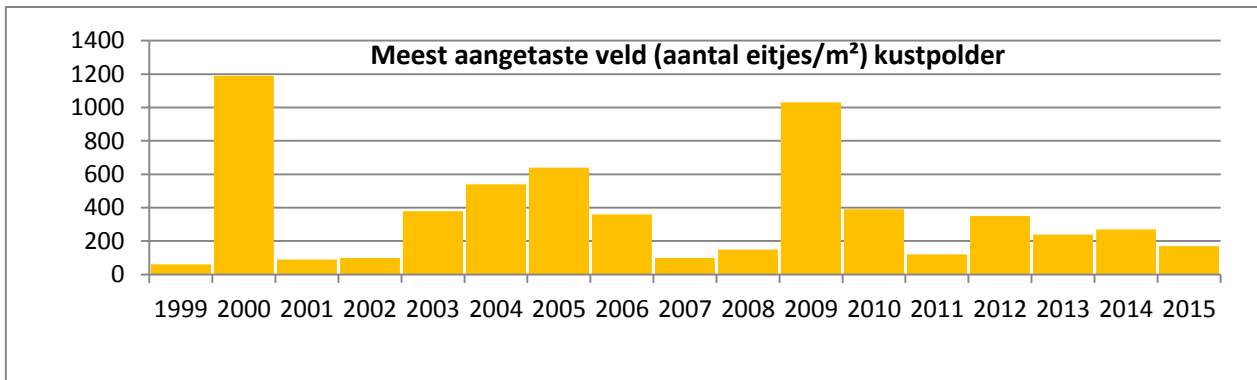
Het niveau van eileg dit najaar impliceert dat er globaal genomen weinig risico is op aantasting door de smalle graanvlieg in de kustpolder.

Kustpolder	Eitjes/m²		Eitjes/m²		Eitjes/m²
Alveringem	0	Nieuwpoort (Ramskapelle)	140	Slijpe	20
Veurne	0	Nieuwpoort (Ramskapelle)	30	Schore	110
Veurne	170	Nieuwpoort (Sint-Joris)	0	Zevokote	0
Veurne	30	Nieuwpoort (Sint-Joris)	40	Houtave	0
Veurne (Avekapelle)	0	Pervijze	10	Knokke	50
Veurne (De Moeren)	90	Diksmuide (Kaaskerke)	40	Knokke-Heist	20
Wulpen	0	Diksmuide (Keiem)	10	Knokke-Heist	0
Koksijde	40	Leffinge	0	Damme (Oostkerke)	0
Oostduinkerke	90	Middelkerke	60		

¹ Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, Rumbeke-Beitem

² Unité Protection des Plantes et Ecotoxicologie, CRA-W Gembloux

➤ **Situatie Eeklose polder en Wase polder**

Er werden door het LCG eveneens staalnames uitgevoerd in de Eeklose polder (5 staalnames) en in de Wase polder (4 staalnames). De eileg varieerde er van 0 tot maximaal slechts 30 eitjes/m², doch het betreft hier slechts een beperkt aantal staalnames.

Eeklose polder	<u>Eitjes/m²</u>
Waterland-Oudeman	10
Waterland-Oudeman	10
Waterland-Oudeman	0
Watervliet	0
Kaprijke	0
Wase polder	
Doel	0
Doel	30
Kieldrecht	0
Kieldrecht	10

➤ **Vlaamse regio's grenzend aan het oosten van Wallonië**

Op basis van de eileg in Wallonië is het risico globaal genomen lager dan de laatste twee jaar, tijdens dewelke de smalle graanvlieg geen schade verricht heeft. Echter in het oosten van het land zou het kunnen gebeuren dat wanneer de winter bevorderlijk is voor het insect (koude en droge winter), het niveau van eileg in die regio leidt tot schade in omstandigheden die het meest risico bieden (late zaai, na bieten).

Het is aangewezen om in de aangrenzende regio's in Vlaanderen behoedzaam te zijn. Indien er namelijk in de aangrenzende Vlaamse regio's in het voorjaar 2015 op bepaalde percelen schade werd vastgesteld door de smalle graanvlieg, is het aangewezen om voor het komende seizoen de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen in deze regio's.

Om bedreigd te zijn door schade van de smalle graanvlieg moeten volgende voorwaarden zich samen voordoen:

- niveau van eileg dat een risico biedt op aantasting
- voorvucht bieten; ook aardappelen, cichorei, bonen en andere groenten kunnen een risico inhouden (maar alleen in jaren met (zeer) veel eileg)
- late zaai. Bezaaiingen vanaf begin november vormen een risico; het risico neemt stelselmatig toe naar mate later gezaaid wordt, aldus zijn bezaaiingen in de lente nog het meest bedreigd.

Wanneer bovendien de bodembewerkingen onder moeilijke omstandigheden uitgevoerd werden wordt het risico vergroot, omdat de bodem hierdoor een open structuur verkrijgt wat gunstig is voor de migratie van de larven naar de graanplantjes.

Ook dient er met eventuele aanvallen van de smalle graanvlieg in het verleden op het betreffende perceel rekening gehouden te worden in de aanpak van de bestrijding. Velden en regio's die in het verleden dikwijls een aantasting door de smalle graanvlieg kenden, lopen immers een risico in risicojaren.

BESTRIJDING VAN DE SMALLE GRAANVLIEG (in tarwe, gerst, triticale en spelt)

Te nemen voorzorgsmaatregelen op risicopercelen:

- Zaaibedbereiding

- **vóór het ploegen bovengrondse kluiten verkleinen**
- **zaaibed goed aansluiten tot in de diepte**; na de zaai mogen er bovengronds kluiten liggen (dit is zelfs beter, o.a. om dichtslempen van de bodem te voorkomen) maar in de diepte moet de grond goed aangesloten zijn
- indien mogelijk, voldoende droge bodemomstandigheden afwachten bij alle grondbewerkingen.

Hoe minder goed de bodemomstandigheden bij zaai zijn, hoe minder goed het graangewas een aanval van de smalle graanvlieg kan verdragen.

- Voorvrucht

- **bieten = grootste risico**;
- ook aardappelen, cichorei, bonen en andere groenten kunnen een risico inhouden (enkel in jaren met (zeer) veel eileg); in het verleden werd er eveneens schade vastgesteld na uien, erwten en graszaad.

- Zaaidatum

Vroege zaai zal ervoor zorgen dat de graanplantjes reeds sterk ontwikkeld de winter ingaan (uitgestoeld vóór de winter) en de **schade veel geringer** zal zijn; bij vroege zaai is de bodem bovendien meer aangesloten dan bij late zaai.

Bezaaiingen vanaf begin november vormen een risico; het risico neemt stelselmatig toe naar mate later gezaaid wordt, aldus zijn bezaaiingen in de lente nog het meest bedreigd.

- Rassen

Bij **winterharde en goed uitstoelende rassen**, waarvan de groei na de winter het snelst herneemt, is de schade het kleinst.

- Zaaizaadbehandeling op risicopercelen met Force (tefluthrin 200 g/l) of Langis (cypermethrin 300 g/l) voor zaai vanaf (eind oktober) begin november

Aandachtspunten:

- bij zaai vóór eind oktober, is de nawerking van het insecticide onvoldoende tot het einde van de winter, zijnde het moment waarop de larven van de smalle graanvlieg schade kunnen veroorzaken aan de wintergranen.
- **er mag niet te diep gezaaid worden** (homogene zaaidiepte van ongeveer 2 cm) teneinde een optimale effectiviteit van het insecticide te bekomen. Wanneer dieper wordt gezaaid, kan de werking minder zijn.

Ook dient er met eventuele aanvallen van de smalle graanvlieg in het verleden op het betreffende perceel rekening gehouden te worden in de aanpak van de bestrijding. Velden en regio's die in het verleden dikwijls een aantasting door de smalle graanvlieg kenden, lopen immers een risico in risicojaren.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling Granen